

Fàbrica Soler

Sant Vicenç de Castellet

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Cal Soler. Nucli urbà de Sant Vicenç. 08295 SANT VICENÇ DE CASTELLET
Emplaçament	A l'entrada al poble, a la dreta després de travessar el pont de pedra.
Coordenades:	
Latitud:	41.66487
Longitud:	1.85972
UTM Est (X):	405070
UTM Nord (Y):	4613196

Classificació

Número de fitxa	08262-24
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Conjunt arquitectònic
Estil / època:	Contemporani
Segle	XIX
Any	1867
Autoria de l'element:	Miquel Cots, promotor.
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	alguns elements han desaparegut
Protecció	Inexistent
Accés	Restringit
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Pública
Titular:	Ajuntament de Sant Voicenç de Castellet
Autoria de la fitxa	María del Agua Cortés Elía / OPC
Data de registre de la fitxa:	ds., 10/07/2004 - 02:00

Descripció

La fàbrica es troba al costat del riu Llobregat, a l'esquerra del Pont sortint del poble cap a la carretera C-55 i abans d'arribar a aquesta, situada entre la via dels Ferrocarrils de la Generalitat i el riu Llobregat. Forma un conjunt amb varis naus diferents que han estat fruit de diferents ampliacions i que es troben a l'entorn de la nau principal que es va construir en un inici. El conjunt es troba al marge del canal que encara s'utilitza per moure les turbines. La nau principal respon a les característiques dels edificis industrials de finals del segle XIX, una nau allargassada de planta i dos pisos, cobert amb teulada a doble vessant, amb finestrals a tot el perímetre de cada un dels pisos per tal de proporcionar el màxim de llum diürna. És un edifici de maó arrebossat. Al centre de la nau, a la banda de llevant, hi ha el cos de l'escala que permet l'accés a les plantes. A l'exterior hi ha una capelleta de pedra amb la imatge d'una Mare de Déu. A l'interior, les naus es suporten amb columnes de ferro colat de secció circular i sense base que suporten l'embigat de ferro dels sostres. Actualment hi ha tres turbines, dues de l'origen de la fàbrica i una més moderna. Les dues originals de les primeres fàbriques es troben a l'extrem nord de la nau, en uns espais destinats a la producció d'energia. Són dues turbines Francis amb regulador de pressió d'oli Escherwist i cía. Tot i que ara les turbines funcionen de forma automàtica amb un ordinador, encara es conserva l'antic pannel de control. Les dues turbines utilitzen l'aigua que porta el canal. La tercera turbina, instal·lada els anys 60 es troba ubicada en una nau nova situada a la banda sud-est de la nau antiga i independent d'aquesta. També és de tipus Francis i aprofita l'aigua que surt de les dues turbines anteriors. Les tres turbines s'utilitzen actualment per generar energia elèctrica que es ven a la xarxa. A la banda nord de la nau hi ha encara dempeus una de les dues xemeneies que havien tingut les dues fàbriques. És de maó, de secció circular.

Observacions:

La fàbrica Soler ha sigut també coneguda com fàbrica Cots, Mercadé i Castells, segons l'època d'ocupació. Del 1959 al 1973 l'empresa "Hilados y Tintes Soler" editava el butlletí informatiu REFLEJOS. Els darrers temps la nau externa s'ha acondicionat com a sala polivalent amb un escenari i les diferents instal·lacions per acollir actes.

Història

La fàbrica inicià l'activitat el 1867, quan Miquel Cots compra a Ignasi Dardet l'heretat torre del Breny i altres terrenys dels masos de Sant Joan de Dalt, Sant Joan de Baix i Ginferer, per construir un canal i una fàbrica. El 1872 Miquel Cots va llogar la fàbrica de tres pisos a Joan Mercadé, i va vendre els terrenys del costat a Joaquim Font, marit de la seva néta i pubilla, Pilar Cots, per edificar una fàbrica de característiques similars a l'anterior, paret amb paret, i que utilitzés l'aigua del canal. En acabar l'obra, el 1874, la llogà al fabricant Jaume Castells. Per tant, l'edifici constava de dues fàbriques separades per una paret mitgera, arrendades als dos fabricants: Joan Mercadé i Jaume Castells; en morir Cots les dues fàbriques passaren a propietat de Joaquim Font, que les va arrendar a diferents fabricants: el 1891 a Narcís Mercadé i Avel·lí Vallès; el 1915 a Ròmul Bosch i Alsina i Manuel Figuerola i Morera. Al 1915 l'empresa Soler Buhigas, la Algodonera Catalana, passa a ser arrendatària única de les dues fàbriques, unificant-les en una sola. En aquesta època produïa 400 CV (NADAL, 1991). Aquesta empresa va créixer i va construir altres naus a l'entorn, i va obtenir el 1926 la patent del fil Citolán, format per una mescla de llana i cotó. L'any 1931 canvia el nom per Hilados y Tintes Soler S.A. Va ser una de les fàbriques importants del municipi, que el 1890 sobre una població de 1.429 habitants ocupava a 280 persones. Les fàbriques funcionaven amb energia hidràulica i es va construir un canal com iniciativa de Miquel Cots per tal de proporcionar un salt per moure les turbines, fet que permetia a les empreses fabricar la seva pròpia energia amb l'aigua del Llobregat. El canal té uns 1.790 m de longitud, recollint les aigües de la confluència dels rius Llobregat i Cardener mitjançant una resclosa. Per a la construcció del salt d'aigua i de la resclosa es va aprofitar la pedra de la torre del Breny. Aquest canal es va convertir en un dels elements més ambiciosos de l'evolució industrial de Sant Vicenç. Però aquesta era una fàbrica mixta que utilitzava la força hidràulica però també el

vapor degut a l'estacionalitat del cabal del riu, i per això es van construir les dues xemeneies de les que es conserva tan sols una.

Bibliografia

AHDB. Expedient incoat per J. Font en representació de D.M. Cots en sol·licitud d'autorització per aprofitar fins a 6.000 litres/seg. d'aigua del Llobregat en Sant Vicenç de Castellet per donar moviment a la seva fàbrica de filats i teixits. SUADES, J; i altres. (1986). "Sant Vicenç de Castellet" dins Ferrer i Alòs, Llorenç (coordinador). Història del Bages, col·lecció Història de les Comarques de Catalunya. Manresa, Parcir Edicions, 1986. VIRÓS, Ll. (2003). Sant Vicenç de Castellet, un cas d'industrialització hidràulica. VI Jornades d'Arqueologia Industrial de Catalunya. Lleida. SUADES, J. (1996). Història gràfica de Sant Vicenç de Castellet, 1890-1936.

